

op te richten dienst waarvoor van Mook al een naam had bedacht: de Civiele Inlichtingsdienst.

Van Mook en de 'OSS'

In juli '41, ruim vier maanden vóór Pearl Harbor, had president Roosevelt aan een vertrouwing die al belangrijke missies voor hem had uitgevoerd, *Colonel William Donovan*, opdracht gegeven, het inwinnen van geheime inlichtingen te systematiseren en te coördineren, vooral voorzover zij betrekking hadden op de militaire strategie. Donovan had er in Washington een apart bureau voor gevormd dat in juni '42 *Office of Strategic Services* ging heten, oftewel de OSS. Het bureau werd onder de Amerikaanse *Joint Chiefs of Staff* geplaatst, ontwikkelde zich tot een dienst die aparte afdelingen had voor *Intelligence*, *Operations* en *Research* en die met dat alles enigermate o.m. de functies combineerde die in Engeland door *MI-6* en *SOE* vervuld werden.

Kort na Pearl Harbor nu ging deze OSS aandacht besteden aan bezet Nederlands-Indië, althans: toen Roosevelt begin april '42 bij de *Joint Chiefs of Staff* informeerde, wat er eigenlijk ondernomen was teneinde *intelligence*-gegevens uit Nederlands-Indië te krijgen, kwam in het concept-antwoord te staan dat de Japanse radiozenders op Java werden beluisterd, dat luchtverkenningen plaatsvonden, dat in Brits-Indië een *intelligence organisation* in opbouw was die al geheime agenten liet opleiden (militairen van het latere Korps Insulinde), maar tevens dit: '*Colonel Donovan has also completed plans for subversive activity and espionage work in the Far East including the Netherlands East Indies and has agents training for the purpose, but his organisation can not be in effective operation for about three months.*'¹

Men moet wel aannemen dat deze vroege plannen van de OSS het gehele jaar '42 door papieren plannen zijn gebleven, want toen van Mook in januari of begin februari '43 in Washington met Donovan kon spreken, bleek dat de OSS nog in het geheel geen geheime agenten had gerecruiteerd die in Nederlands-Indië konden worden ingezet. Zonder Furstner, Helfrich of welke militaire autoriteit ook in te lichten maakte van Mook

¹ *Joint Chiefs of Staff*: Concept-memorandum voor president Roosevelt (z.d.) (*National Archives*, Washington, RG 165, Box 274).